

Rotary Doctors Nederland: *van dokteren naar leren dokteren*

Zelfredzaamheid. Dat is waar Rotary Doctors Nederland de laatste paar jaar stevig op inzet. Het grootste deel van de meer dan een kwarteeuw dat de organisatie nu bestaat, werd besteed aan het brengen van medische zorg naar ontwikkelingsgebieden die het daar vrijwel zonder moeten stellen. Vrijwillige artsen trokken met jeeps de binnenlanden in om de gevolgen van bijvoorbeeld malaria en aids te bestrijden. Het was nuttig maar bijna onbegonnen werk, omdat er binnenlands te weinig opvolging aan kon worden gegeven. De nieuwe aanpak is: scholen van inlands personeel dat na een aantal jaar het werk van de Nederlandse medici zelfstandig kan voortzetten. Noem het de duurzame variant. Met de mooie Rotary-metafoor: we geven ze geen vis, maar een hengel.

Vanuit heel wat landen zijn Rotarians al lange tijd bezig om medische bijstand – aan met name Afrika – te verlenen. In 1994 werd in ons land de Rotary Doctor Bank opgericht, later omgedoopt in Rotary Doctors Nederland (RDN). Tal van projecten werden uitgevoerd. Niet alle projecten verliepen probleemloos. Soms was er de teleurstelling om te moeten vaststellen dat de urgentie van een betere medische aanpak meer bij de vrijwilligers leefde dan bij plaatselijke overheden. Andere keren verslechterde inlandse politieke situaties zodanig, dat de omstandigheden voor de vrijwilligers van RDN te onveilig werd.

Verwaterde relatie

Dit had ook een negatieve invloed op de steun vanuit de Nederlandse Rotaryclubs. Die financiële steun is onontbeerlijk. Uitgezonden artsen, tandartsen en specialisten stellen zich allen belangeloos beschikbaar. Maar en zijn wel reiskosten en kosten om bijvoorbeeld een kliniek op te zetten. Van de anderhalve ton die jaarlijks in RDN omgaat, wordt slecht 5% gebruikt voor 'overhead'. In de beginjaren gaven plaatselijke clubs elk jaar keurig een vaste bijdrage aan RDN. Nu maken die nog maar een derde deel van de begroting uit. De afgelopen tijd wordt er weer hard aan getrokken om deze financiële steun van clubs en districten terug te winnen. De stichting heeft juridisch officieel geen band met Rotary Nederland, en daar wordt momenteel toch over nagedacht. De relatie is de laatste jaren wat verwaterd en er wordt hard over nagedacht hoe hier weer verbetering in te brengen.

"Rotary Doctors hoort bij Rotary, en omgekeerd", zegt RDN-voorzitter Kees de Korver (RC Weert). "We voeren heel erg uit wat in de doelstellingen en aandachtgebieden van Rotary staat. Disease Prevention and Treatment is immers één van de focussen van Rotary. We zitten in één familie die veel

voor elkaar voelt. Die band gaan we de komende tijd weer nauwer aanhalen. Eigenlijk willen we in deze wereld toch allemaal een beetje Rotary-dokter zijn?"

Silent killers

In Kenia zijn vorig jaar een specialistenproject en één huisartsenproject na zeven jaar afgesloten. Op een andere plaats in dat land zijn Nederlandse huisartsen nog wel actief. Enkele nieuwe initiatieven staan in de steigers. Noodhulp wordt niet verleend. Dat laat men graag over aan Rode Kruis en Artsen Zonder Grenzen, die in een rampsituatie snel kunnen schakelen. De huisartsen van RDN hebben hun positie aangepast en richten zich steeds meer op niet-overdraagbare ziektes als hoge bloeddruk en diabetes. Die ziektes zijn niet met een injectie of pilletje op te lossen, maar vereisen een langdurige andere stijl van leven. Deze 'silent killers' maken in ontwikkelingslanden vier maal meer doden dan malaria en aids.

De Westerse zoetigheid pleegt een aanslag op Afrika. Daardoor is ook de inzet van Nederlandse tandartsen en mondhygiënisten zo belangrijk geworden. Een mooi project op dat vlak ligt in het westen van Ethiopië, waar RDN in Dembi Dolo

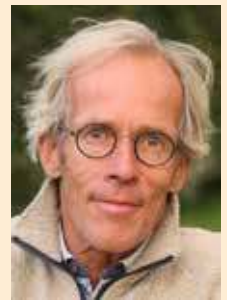
De Westerse zoetigheid pleegt een aanslag op Afrika.

zeer succesvol bezig is. Afgezet op het bevol-

kingstal heeft Nederland zestig keer zoveel tandartsen als dat Afrikaanse land. Twee à drie keer per jaar stuurt RDN er een ploegje van vier – meestal jonge – personen naartoe. Voor de helft zijn dat overigens niet-Rotarians. Kees de Korver vindt dat niet relevant. "Het gaat erom dat zij onze visie en doelstelling delen. Ongetwijfeld brengt hen dat tevens dicht bij Rotary."

Kees de Korver

Arjun van der Dussen

Niet steeds het wiel uitvinden

Nu al staat vast, dat RDN zich in 2023 uit Dembi Dolo terugtrekt om elders met een wellicht vergelijkbaar project te beginnen. Kees vindt namelijk dat je het wiel niet steeds opnieuw hoeft uit te vinden. Als je eenmaal een succesvol draaiboek hebt, kun je dat even verderop best opnieuw toepassen. "Ik noem dat de inktvlekwerking: veel druppeltjes bij elkaar gaan een hele vlek vormen."

RDN dringt zich niet op. "We moeten eigenlijk uitgenodigd worden. En we hebben inderdaad geleerd niet eindeloos op één plaats te blijven zitten", vult tandarts Arjun van der Dussen (RC Nissewaard) aan.

We willen de overtuiging dat Afrika er zelf verder mee kan

Al vijftien jaar lang zet hij zich in voor RDN. Zelf is hij tien keer uitgezonden geweest. "Als we aan een project beginnen, staat de exit-strategie al op papier", zegt hij. "Wij moeten verzekerd zijn van financiering voor zes jaar, en we willen er zeker van zijn dat de door ons opgezette structuur na ons vertrek niet instort. Moderne internetlijntjes met Nederland vormen wel een blijvende ruggensteun."

Preventiepatroon aanleren

Kunnen een paar gaatjes minder in de mond Afrika redden? Het probleem is volgens Arjun veel breder. Een onderzoek onder kinderen door de Wereldgezondheidsorganisatie (Engels: World Health Organization, WHO) heeft aangetoond, dat slechte gebitten in Afrika verantwoordelijk zijn voor 40% van het schoolverzuim. Terwijl een goede opleiding de eerste vereiste is voor meer perspectief op velerlei gebied. "Je kunt in een rapport wel stellen dat ze meer moeten tandenpoetsen, maar kennelijk is er aansporing van buitenaf nodig om dat op te starten. We trekken kiezen tegen de acute nood, maar veel belangrijker is om kinderen een preventiepatroon aan te leren."

Dat is: elke dag op school tandenpoetsen met fluoridetandpasta. Daarnaast handen wassen onder toezicht en een wormenpil slikken. "Alles bij het zingen van een liedje. Het moet een speels ritueel worden. En de plaatselijke mensen die wij opleiden moeten er dagelijks bovenop zitten."

Overnemen en voortzetten

Samen met veelbelovende Ethiopische studenten is naast de huisartsenpost in Dembi Dolo een tandartsenkliniek gestart, waarin tot nu toe de Nederlanders werkzaam zijn. Die laten vullingen en wortelkanalen voor wat ze zijn. Alleen tanden en kiezen worden getrokken, tegen betaling. Met dat geld kan het preventieproject op de scholen worden gegarandeerd. De studenten gaan naar een erkende opleiding en klimmen op tot 'dental therapist', een mondhygiënist-plus die ook kiezen mag trekken. Daarmee zijn zij bevoegd en bekwaam om straks het werk in de kliniek over te nemen en de preventieprojecten voort te zetten. Van der Dussen: "Kies je voor bollebozen die echt kunnen afstuderen, dan is het gevaar dat ze een mooie eigen praktijk opbouwen met een aantrekkelijk verdienmodel. Dan schieten we ons doel voorbij. Ik blijf erop hameren: preventie en nogmaals preventie!"

Zie ook: www.rotarydoctors.nl/wp-content/uploads/2019/03/Rotary-Doctors-helpen-folder.pdf

Versterking gezocht

RDN wordt geleid door een klein bestuur van vijf personen. Voor een grote en hechte groep aanhangers is de Nijkerk-dag belangrijker als reünie dan als jaarvergadering. In de communicatie naar buiten is men vaak te bescheiden. Daarom is er plaats voor iemand die pr en marketing op zich wil nemen. Wat ervaring in fondsenwerving zou ook mooi zijn. Secretaris Victor Sterk komt graag met zo'n vrijwilliger in aanraking: victor.sterk@outlook.com, T 06-53341518.